

LA CIRERA I EL BAIX LLOBREGAT

JOSEP PASCUAL CASANOVAS

Pagès i enginyer tècnic agrícola

L'article descriu la realitat del conreu del cirerer a la vall baixa del Llobregat i les dificultats i reptes actuals per a la seva persistència.

The article describes the reality of the cultivation of cherry in the Llobregat valley, and the current difficulties and challenges for its continuity.

CONREU DE MUNTANYA · CIRERER · VALL BAIXA · AGRICULTURA · BAIX LLOBREGAT
MOUNTAIN CULTIVATION · CHERRY TREE · LLOBREGAT VALLEY · AGRICULTURE · BAIX LLOBREGAT

Introducció

La substitució de la vinya pel cirerer com a conseqüència la plaga de la fil·loxera i la bona adaptació de les santallúcies (portaempelt del cirerer), els secants de llicorelles i argiles de la Vall Baixa del Llobregat, convertiren aquesta comarca en la primera productora de cireres de Catalunya.

L'orografia, en forts pendents, feia que en molts indrets fos impossible la mecanització i, per tant, el manteniment del sòl es feia de forma manual, es collia en davantal per la impossibilitat que el cistell es mantingués dret (actualment encara hi ha qui cull en davantal). Exemples de la dificultat de conrear aquests camps els podem trobar a Sant Climent de Llobregat, a la muntanya de Sant Ramon. Aquestes explotacions, que són inviàbles econòmicament, avui s'han convertit en una forma de lleure i de conservar "la vinya" dels avantpassats, que tants esforços hi havien esmerçat.

La substitució de les varietats antigues (villareta, cuallarga, forta...) per les noves, originàries de França i els Estats Units (*burlat, stark hardy giant, bing, van...*) i el canvi en el maneig (esporgar, implantació del reg per degoteig, mecanització amb tractors amb cadenes,

construcció de feixes amb maquinària pesada per fer plans els forts pendents...) contribuïren a la modernització del conreu del cirerer. L'atorgament per part del Departament d'Agricultura de la Marca "Q", de qualitat de les cireres del Baix Llobregat, fou un reconeixement a la resistència pagesa d'una comarca cada vegada més superpoblada i abocada al sector serveis i a la indústria.

Una nova renovació varietal va ser impulsada per Viveros Ebro, de Miravet (Ribera d'Ebre), en varietats californianes menys exigents en hores de fred i adaptades al clima mediterrani, algunes d'elles autofèrtils (*lapins, new start...*), i que permetien fer plantacions monovarietals. Recorda que el cirerer és una espècie que necessita pol·linització creuada, és a dir, que dins una mateixa parcel·la necessitem diferents varietats que floreixin al mateix temps i que el pol·len sigui compatible, perquè hi pugui haver un bon quallat. La localització de Vivers Ebro a la Ribera d'Ebre fou un impuls per a la pròpia comarca i les veïnes (Terra Alta, Segrià, comarques aragoneses...) i la implantació del conreu del cirerer en terres verges i planes van fer que el Baix Llobregat deixés de ser la primera comarca productora de cireres.

Un darrer intent per revitalitzar la cirera fou la creació de cooperatives per comercialitzar-la sense passar per Mercabarna. Destaca COOPTOR, cooperativa situada a Torrelles de Llobregat i impulsada per Francesc Montmany *Cisco*, cireraire inquiet i renovador que deixà el seu magatzem perquè s'hi instal·lés una de les primeres calibradores de cireres.

La complexitat del conreu del cirerer amb problemàtiques com el *cracking* (esberlat del fruit provocat per la pluja en fase de maduració), l'aparició el 2009 de la *Drosòfila Suzuki* (mosca que corca la cirera), el senglar (que destrueix els arbres), fatiga del sòl associada a fongs com *Amillarea* i *Rosellinea*, tot això, conjuminat amb l'envelliment dels pagesos i la manca de relleu generacional fa que estiguem davant dels darrers cireraires del Baix Llobregat.

El futur segurament passaria per una nova renovació varietal. La Universitat de Bologna està treballant en varietats en què els paràmetres de qualitat com la duresa i la relació de sucres i àcids es mantenen durant 32 dies a una temperatura de conservació de 2°C. Fer plantacions intenses i cobrir-les amb xarxes anti Suzuki i Cracking complementarien les noves plantacions.

Per últim, vull fer una reflexió sobre el paisatge. El pagès, el silvicultor, el ramader generen unes externalitats fent la seva feina (fixació de CO₂, esponjament del territori, paisatge, entorn...). No pot ser que el paisatge surti de franc. No demano més subvencions, demano una fiscalitat adient i un reconeixement de la tasca que estem fem. Si el pagès es guanya la vida, hi haurà paisatge.

